

Ameriške sile ščitijo kitajske vladne čete

Španski republikanci razočarani

Zavezniki ne bodo pretrgali zveze s Francijo

Mexico City, 15. nov.—Indalecio Prieto, vojni minister v bivši španski republikanski vladi, je dejal, da se republikanci ne smejo udajati iluziji, da bodo zavezniške države, med temi Amerika in Velika Britanija, pretrgale diplomatske in ekonomske odnose s režimom španskega diktatorja Franca. Iluzija lahko postane usodna.

„Lahko me smatrate za pesimista, ker ne verjamem, da bodo zavezniške države priznale špansko republikansko vladno izgnanstvo,“ je rekel Prieto. „Sirenski glasovi, da bo več držav pretrgalo odnose s Francijom, nas ne smejo premetiti. Izjave predsednika Trumana, britskega zunanjega ministra Bevinja in bivšega premierja Churchilla so dominantni faktor v situaciji.“

Prieto je dalje rekel, „da dejanja niso sledila besedam. Iz besed se ni razvila akcija. Situacija v latinski Ameriki je ista. Ljudski glas je naklonjen španski republiki, toda oni, ki so na krmilu se ne zmenijo za ta glas.“

Krvavi izgredi izbruhnili v Palestini

Zidje protestirajo proti britski politiki

Tel Aviv, Palestina, 15. nov.—Britske čete so streljale na žide, ko so se demonstracije razvile v izgrede sinoči. Kroglo so ubile dve osebi, čez 50 pa ranile. Red je bil vzpostavljen štiri ure po izbruhu izgrede.

Demonstracije so sledile masnemu shodu, na katerem so govorniki protestirali in ostro obsodili deklaracijo britskega zunanjega ministra Ernesta Bevinja, katero je podal v parlamentu zadnji tork. V tej je orisal britsko politiko v Palestini.

Izgredniki so paradirali po glavnih ulicah Tel Aviva in izvršili napade na štiri vladna poslopja. V akcijo je bila pozvana policija, ki pa ni mogla razgnati izgrednikov, nakar so šle vojaške čete v akcijo. Prvič po osmih letih so britske čete streljale na izgrednike.

Pozorišče glavnih izgrede je bil trg Colony. Zidje so naskočili urad britskega distriktnega komisarja in pošto poslopje. Oba sta bila poškodovana v naskoku.

Jerusalem, 15. nov.—Poročilo, da so britske čete streljale na žide v Tel Avivu, je izzvalo silno ogorčenje med židi v tem mestu in v proteste proti britski politiki. Voditelji židov so zapretili z očitnem splošnim stavkom. Očitno je, da si je Velika Britanija nakopala jezo židov.

Arabska stranka v Palestini je obdolžila Veliko Britanijo, da ne drži besede, dane Arabcem. Izrekla se je proti priseljevanju židov v Palestino in obsodila ameriško vmešavanje v palestinske zadeve.

Tuje države dobile britske ladje

London, 15. nov.—Mornarični minister A. V. Alexander je razkril v parlamentu, da je Velika Britanija „posodila“ 47 bojnih ladij, med temi tri križarke, tujim državam. On ni povedal, katere države so dobile boje ladje. Alexander je povedal parlamentu, da britska vojna mornarica vključuje 484 ladij vseh vrst. Med temi je petnajst oklopnih ladij in dvanajst letalonoscev.

AMERIKA ZAHTEVA REPARACIJE OD NEMČIJE

Formalne diskuzije se pričele v Parizu

RUSIJA ZAHTEVA VISOKO ODŠKODNINO

Pariz, 15. nov.—Ameriške zahteve za reparacije od Nemčije bodo bazirale na vojnih proračunih in izgubi parnikov. To se je doznalo, ko so dospeli delegati 18 zavezniških držav v Pariz in odprli formalne diskuzije glede odškodnine, katero bo morala plačati poražena Nemčija. Amerika bo zahtevala pol milijarde dolarjev.

Konferenca, na kateri bodo reparacije glavni predmet razprav, se bo pričela prihodnji teden. Načelnik ameriške delegacije je James W. Angell, bivši profesor ekonomije na univerzi Columbia v New Yorku. On je naznanil, da se strinja s francoskim predlogom, da informacije o poteku diskuzij objavlja Francija. Diskuzije se bodo vršile za zaprtimi vrati.

Ista procedura je bila osvojena na reparacijski konferenci po zaključku prve svetovne vojne. Ameriški predsednik Woodrow Wilson se je takrat odpovedal odškodnini, dočim Amerika zdaj zahteva odškodnino od Nemčije.

Francija je naznanila, da bo zahtevala tri trilijone frankov odškodnine od Nemčije. Frank je vreden dva ameriška centa danes. Sovjetska Rusija zahteva največjo odškodnino. Odplačala bo vse, kar je premično iz svoje okupacijske cone, poleg 25 odstotkov strojev in drugih premičnin iz ameriške, britske in francoske cone. Rusija je dala zagotovilo, da bo iz svojega deleža plačala odškodnino Poljski. Odškodnino bodo dobile vse države, ki so utrpeli škodo kot rezultat nacistične agresije.

Ameriška delegacija je priznala, da se ne zanima za nemške industrijske stroje in drugo opremo. Ker Nemčija ji ne more dati ničesar drugega, bo zaseno nemško premoženje v Združenih državah. To bo križlo vsoto odškodnine, katero Amerika zahteva.

Opozicija proti nemškim industrijam

Stališče britskih jeklarskih uni

London, 15. nov.—Organizirani delavci v jeklarski industriji so se postavili na stran lastnikov te industrije v opozicijo proti oživiljenju nemških industrij. To kaže pismo vodilnih uradnikov federacije jeklarskih uni, katero je objavil list Times. V pismu so se odločno izrekli proti rekonstrukciji nemških industrij.

Vlada: premierja Attleeja je zavzela nasprotno stališče glede usode nemških industrij. To je, da morajo industrije ostati nedotaknjene. Vplivni člani delavske vlade so izjavili, da bi bilo uničenje nemških industrij v bistvu zavezniška sabotaža ekonomike obnove Evrope.

Rusija je iz razumljivih razlogov zavzela nasprotno stališče. Ona je proti temu, da bi se Nemčija v bodočnosti ponovno dvignila kot industrijska sila, postala agresivna ali orodje Velike Britanije proti Sovjetski uniji. To bo vplivalo na rusko-britske odnose, ki so že zrahljali.

Britski vladni krogi so nalezli na odpor doma, ker so naklonjeni oživiljenju nemških industrij. Lincoln Evans, tajnik federacije jeklarskih uni, se je izrekel za uničenje nemških industrij in prevoz strojev v zavezniške države.

Stanovanjski načrt pred senatom

Podiranje slumskih predelov v mestih

Washington, D. C., 15. nov.—Senatorji Wagner, Ellenberg in Taft so predložili zakonski načrt glede gradnje novih stanovanj in podiranja slumskih predelov v ameriških mestih. Načrt je dobil podporo pri demokratih, republikancih in Trumanovi administraciji.

Pričakuje se, da bo načrt sprejet. Senator Wagner je naglasil, da je pomanjkanje stanovanj akutno. On je priporočal osvojitve programa gradnje stanovanj na široki podlagi. Gradnjo naj bi financirale federalna vlada in mestne administracije.

Načrt določa, med drugim, da federalno posojilo pol milijarde dolarjev mestnim administracijam za financiranje gradnje novih stanovanj. Federalna stanovanjska administracija naj bi tudi dajala posojila za gradnjo hiš v delavskih distriktih velikih mest. Obresti naj bi znašale štiri odstotke.

Zaslišanje o predloženem zakonskem načrtu se bo pričelo prihodnji teden.

Izločitev nacizma zavis od Nemcev

Odbori imenovani v ameriški coni

Berlin, 15. nov.—Problem denacionalizacije Nemčije zavis od Nemcev po izjavi ameriških vojaških avtoritet. V ameriški okupacijski coni so bili ustanovljeni posebni odbori na podlagi odredbe, ki je bila nedavno izdana.

Posamezni odbori imajo tri ali več članov. Izbrani so bili oni, katerih „moralna in politična integritetnost“ je znana ameriškim avtoritetam. Odbori sprejemajo apele posameznikov, ki so prizadeti zaradi odredbe, ki je bila uveljavljena 8. oktobra. Ta določa med drugim, da vsi oni, ki so bili člani nacistične stranke, morajo opravljati dela, kakršna so jim ukazana. To velja za trgovce in podjetnike, ki so služili nacistični stranki in bili njeno orodje.

Ena provizija odredbe daje prizadetim ljudem pravico pritožbe. Pritožbo se lahko pri krajevnih odbori ali pa pri ameriških vojaških avtoritetah. V pritožbi lahko povedo, da niso bili udeleženi v aktivnostih nacistične stranke ali v organizacijah, katere je stranka ustanovila.

Naznanilo pravi, da je bilo čez 200 odborov ustanovljenih v ameriški okupacijski coni. Ameriška vojaška vlada je postavila program socialnega zavarovanja in zaščite v okupacijski coni. Program vključuje bolezensko zavarovanje, plačevanje odškodnine delavcem, ki se poškodujejo pri delu, in pokojnine vdovam, starim ljudem in sirotam v sorazmerju z nemškimi skladi. Ameriška vojaška vlada je dovolila reorganiziranje zdravniških grup v oblikah izdobe pred nacističnim režimom.

Unija odobrila imenovanje posredovalca

Pittsburgh, Pa., 15. nov.—Jeklarska unija je odobrila imenovanje A. S. Meyerja za posredovalca med njo in korporacijo United States Steel v sporu zaradi meze. Posredovalca je imenoval delavski tajnik Schweilenbach. Unija je začela kampanjo za zvišanje meze za dva dolarja na dan.

Poljska pošlje Nemce v premogovnike

Varšava, Poljska, 15. nov.—Ministrstvo za industrijo je naznanilo, da bo poslalo 50.000 nemških vojnih ujetnikov na delo v premogovnike v Šleziji. Ta količina je bil storjen, da se poveča produkcija premoga.

Kontrola atomske bombe zavis od Rusije

Domače vesti

Smrt Pionirja

Pueblo, Colo.—Zadnjo soboto je na svoji farmi v bližini Pueblo umrl Mike Pogorelec, brat Charlesa Pogorelca, upravitelja Proletarca v Chicagu, ki se je udeležil njegovega pogreba. Kot Charles tako je bil tudi Mike delavsko zaveden. Rojen je bil l. 1886 v vasi Zigmariče pri Sodražici, odkoder je prišel v Cleveland l. 1900. Od tam je šel v Pueblo, potem pa je šel za srečo z ekspedicio v znano Rajsko dolino v Californijo, toda je bil razočaranje kot vsi drugi. Po svoji vrnitvi v Pueblo je pomagal pri organiziranju društva Orel št. 21 SNPJ, katerega član je bil do smrti. Prejtnja leta se je udeleževal tudi v socialističnem gibanju. Zapuška žena in več odraslih otrok.

Zopei v civilu

West Frankfort, Ill.—Z evropskega bojišča se je vrnil v civilno življenje Frank Kochevar ml., v armadi 52 mesecev, od teh 39 mesecev v Severni Irski in na zapadni fronti s činom štabnega častnika. Služil je pri topništvu in bil večkrat odlikovan. Domov se je vrnil zdrav in član SNPJ je iz otroških let.

Nov grob v Kansasu

Yale, Kans.—Po trimesečni boleznih nadihi je v bolnišnici v Girardu 13. nov. umrl John Podpehan, ki je bil pokopan civilno v Pittsburgu. Bil je splošno poznan v okolici in najstarejši član društva 9 SNPJ. Tudi zapuška dva sinova, tri hčere, štiri vnuke, dva brata in sestro.

Pobiti pri delu

Liberty, Pa.—Nedavno je bil Frank Liković hudo poškodovan pri delu v premogovniku. Nanj je padla tračnica in mu zlomila obe nogi. Zdravi se v bolnišnici Mercy v Pittsburghu. Istotam se nahaja John Zuder, ki je potolčen po hrbtu, doma pa se zdravi John Milavec, ki ima zlomljeno prano kost.—Od voljakov se je vrnilo v civilno življenje že več članov društva 386 SNPJ. K sreči so prišli domov vsi zdravi.

Is Clevelanda

Cleveland.—V nedeljo zvečer, ko je šel na delo, je umrl radi srčne kapi John Hočvar, doma iz Gornje Hrušice pri St. Petru in po poklicu tesar. Tukaj je živel 40 let in bil član društva 28 SNPJ. Zapuška dva bratranca in sestrino.—Iz armade je bil častno odpuščen Milan Merhar, ki je služil 43 mesecev in se boril na zapadni fronti.—V civilno življenje se je vrnil tudi Edward Snyder, ki je bil dve leti in pol na Pacifiku in se udeležil več bojev z Japonci.

Britska vlada odobrila dogovor

London, 15. nov.—Vlada je odobrila ekonomski dogovor z Ameriko in v tem smislu obvestila Washington. Poteškoče bodo morda nastale, ko bo Trumanova administracija predložila dogovor kongresu, da ga sankcionira. Če se bo kongres uprl ali revidiral pogoje dogovora, se bodo morala pogajanja med Londonom in Washingtonom obnoviti.

Ameriški parnik se potopil v bližini Trata

Trst, 15. nov.—Ameriški parnik Abbot Mills je treščil ob mino v bližini tržaške luke in se potopil. Imel je tovar 8500 ton pšenice, ki je bila namenjena ameriškim četam v Avstriji. Člani posadke so se rešili. Parnik je bil storjen, da se poveča produkcija premoga.

Indonezi naslovili pel Rusiji

Batavia, Java, 15. nov.—Voditelji nepriznane indoneške republike so apelirali na sovjetsko vlado in premierja Stalina za intervencijo, ki naj bi ustavila holandsko in britsko agresijo. Tej so apelirali na ameriškega predsednika Trumana in britskega premierja Attleeja za pomoč v borbi za neodvisnost holandske Vzhodne Indije, toda odgovor ni prišel. Dr. Achmed Soekarno, predsednik indoneške republike, je ostro obsodil uporabo sile v obliki vojnega brodograja, bojnih letal, topništva in drugega materiala.

Argentina za sklenitev novih paktov

Buenos Aires, Argentina, 15. nov.—Vlada, ki je nedavno sklenila finančni dogovor s Francijo, se je izrekla tudi za sklenitev trgovinskih paktov s tremi drugimi evropskimi državami—Italijo, Belgijo in Holandijo. Italija bi rada dobila od Argentine 30.000 ton mesa in 10.000 ton masti.

derne orožja proti slabo oboroženim domačinom, ki vodijo borbo proti holandski nadvladi.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN IASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna za Zdravstveno dravstvo (Ivan Čič) in Kladno \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti let; za Chicago in okolice Cook Co., \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00. Subscriptions rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year. Chicago and Cook County \$7.50 per year. Foreign countries \$9.00 per year.

Cene glasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenarodnih članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (briše, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Krščanstvo na jeziku...

Pravijo, da je naslavljanje lačnih dobro delo usmiljenja. Ta nauk uči ne samo krščanstvo, marveč tudi vsi drugi moralni in filozofski nazori vseh narodov, tudi nekrščanskih. Sploh je ta nauk veliko starejši kot je krščanstvo. Krščanstvo ga je v resnici podedovalo od židovske in drugih starejših ver Sredozemlja, kjer je stekla zibel zapadne civilizacije, in Orianta.

Čut usmiljenja do sočloveka se je razvil pri vseh narodih že v sivi davni, ko je človek stopil na prvi klin civilizacije. Brez tega čuta bi se sploh ne bil mogel razviti noben narod in nobena civilizacija, tudi najprimitivnejša ne. Sploh je ta čut usmiljenja pri primitivnih narodih bolj razvit kot pa ga pozna naša tako zvana moderna ali krščanska civilizacija, ki se peha le za profitom in za čeznim bogastvom. Na splošno je tudi bolj razvit pri revnem človeku kot pri bogatini, kajti revež bo prej pripravljen pomagati revežu kot pa bogatin. Sicer so tudi med bogatimi izjeme, ki pa le potrjujejo to pravilo. "Krščanski" bogatin bo "usmiljen" le tedaj in le tam, kjer mu to nese—če se mu izplača pri grabljenju profita in če koristi njegovemu prestižu, vplivu in moči.

Taka je ta naša "civilizacija." Na eni strani se odeva s profitarizmom prejetim krščanstvom in se sklicuje na svoje "usmiljenje" na račun drugega—"ti daj, jaz ne dam nič!"—na drugi pa v svojem barbarstvu prekaša najbolj primitivne barbore. Na eni strani ne pozna meja v zgražanju napram nacifašističnemu sadizmu, na drugi pa hvali Boga, ker smo toliko "napredovali" (!!!), da smo lahko z eno samo atomsko bombo porušili Hirošimo in z enim samim udarcem pobili čez sto tisoč civilnega prebivalstva. Pri tem nas ni zapekla nobena vest, marveč smo zapeli še večjo Hozano, ko je tresčila druga atomska bomba na drugo japonsko mesto Nagasako, in v trenutku spremenila v prah nadaljnjih stotisoč otrok, žena in moških. Ponosni smo tudi na "naše" "block busterje," s katerimi lahko uničimo cel predel mesta in upihne tisoče življenj. Neki general je dejal, da bi z 2000 superbombami B-29 v 14 dneh lahko enak sesul Hirošimo kot jo je atomska bomba.

Ampak vse to v naših očeh ni noben barbarizem. Barbarizem je le to, kar počneja "naši"—sovražnik. Na eni strani se sklicujemo na Boga in vero ter se zgražamo nad grozodejstvi drugih; toda naših lastnih grozodejstev ne vidimo. Človek je res največji nestvor, največja kontradikcija. Na eni strani barbar, na drugi strani, toda v veliko manjši meri, pa se skuša oprati s čutom usmiljenja.

Iz slednjega razloga so združeni narodi ustanovili tudi pomožno organizacijo UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration). Koliko vlogo je pri ustanovitvi te organizacije igralo krščanstvo, nam ni znano, zdi se pa nam, da ne preveč. Tudi nam ni znano, kolikšna vloga je igrala ljubezen do bližnjega, ki je širša in starejša kot je krščanstvo. Vemo le, da je ta organizacija krvavo potrebna za lečenje ran, ki si jih je usekala tako zvana krščanska civilizacija. In zahteve in potrebe po njenem samaritanskem delu niso ogromne samo v razbiti in razmesarjeni Evropi, marveč tudi na otokih in ozemljih daljnega Pacifika, posebno na Filipinih, Kitajskem in še marsikje drugje—yes, tudi na Japonskem in jugovzhodni Aziji. Tudi tam so ljudje, ustvarjeni po božji vsaj pa po človeški podobi. In tam vojna še vedno divja—v Indokini, na Javi in Kitajskem. Vse radi tega, ker jih krščanski imperialisti tako ljubijo, da jim nečeto dati svobode.

Toda kljub temu, da se skoraj polovico sveta zvija in pada od lakote in bolezni in bo to zimo prezebal gol in bos kot ni še nikdar, se UNRRA bliža svojemu zadnjemu uru. Njeno življenje je povsem odvisno od tega, kaj stori naš, ameriški kongres. Ako ji ne prisloži na pomoč z novo apropiacijo, tedaj bo prisiljena zapreti vrata, vsaj pa skrajšati svoje samaritansko delo 90%.

Predsednik Truman se je že pred par meseci obrnil na kongres, naj dovoli dodatno vsoto \$550,000,000 za to leto, za kolikor se je ameriška vlada obvezala. Kongres je to vsoto v "načelu" sicer že odobril pri prvi apropiaciji \$850,000,000, zdaj pa se "krščanski" moške upirajo dovolitvi tega denarja.

Po več tednih zakulisnih intrig se je administraciji končno prečelo potisniti to apropiacijo skozi nižjo zbornico, toda ne brez pridržka. Pristali "svobode tiska"—ameriškega tipa, seveda—so vključili v predlog dodatke, po katerem bo Amerika prispevala ta denar le pod pogojem, da imajo tudi naši žolti častniki dostop v vsako državo, kjer operira UNRRA, da lahko "svobodno" poročajo—tudi laži in potvarjanja in hujskanje. Vse to je seveda naperjeno proti Rusiji in proti balkanskim državam.

Kaj stori senat, je še vprašanje. Ako sprejme enake restriktije kot jih je nižja zbornica, tedaj bo UNRRA na pritisk ameriške reakcije v resnici postala politična reliefna organizacija, ki naj strmoglavil radikalnije ljudske vlade v razbiti Evropi kakor jih je prevračal Hoover s svojim reliefom po prvi svetovni vojni.

Zadnje dni pa se je Truman obrnil na kongres z urgenco, naj za prihodnje leto dovoli 1.350 milijonov dolarjev za UNRRA. To je namreč obveznost vlade, oziroma ameriški letni prispevek do razpusta te organizacije. Vsaka država članica se je ob ustanovitvi namreč obvezala, da bo prispevala za pomožno akcijo UNRRA en odstotek letnih narodnih dohodkov. Od razbite in uničene Evrope ni mogoče dosti pričakovati. Tudi Rusija sama potrebuje pomoč. Anglija je prispevala svoj delež in po izjavi Bevinja ga bo tudi v bodoče. Večjo pomoč v blagu bi lahko dale nekatere latinske republike, posebno Argentina, toda njihov prispevek je majhen. Preostaja Amerika, bogata in mogočna, ki v vojni fizično ni bila prizadeta—nič razbita ali uničena. Toda črna reakcija na kongresu in izven njega se upira izpolnitvi te človečanske dolžnosti in legalne obveznosti. Krščanstvo na jeziku, v srcu pa gad in barbarizem.

Glasovi iz
naseblbin

PISMO Z VINIC

Ely, Minn.—Zelim priobčiti pismo iz stare domovine, ki ga je prejel moj brat, živeč v Kanadi, od najine sestre Rezke iz vasi Vinice pri Črnomlju.

Pismo je datirano 12. avgusta 1945 na Vinicah in se glasi:

Dragi brat!

Pred nekaj dnevi smo prejeli Tvoje pismo. Prav tedaj se je za nekaj dni nahajal doma France. Ne morem Ti popisati veselja in sreče, ko smo zvedeli, da sta tudi vidva živa in zdrava. Razen Jožeta, živimo vsi v bližini. Tudi on se je oglasil kmalu po osvoboditvi. Prišel je s srbsko vojaško enotico v Slovenijo nad Italijane, na žalost pa ni imel prilike, da bi nas obiskal in videl po štirih letih. Moral je zopet nazaj v Srbijo, od kjer nam večkrat piše. Poslali mu bomo Tvoj naslov. Da Ti bo tudi on opisal svoje življenje in dogodke te pravkar minule strašne vojne, katere ni prizanesla nikomur.

Vesela sem, da sta prejela vsaj tiste vrstice, ki sem jih pisala lanske leto. Rada bi Ti opisala vse podrobno, ali vzel bi preveč prostora. Sicer pa se bodo javili tudi drugi in bo opisal vsak svoje.

Redka je družina, ki ne bi bila utrpela žrtve. Naj Ti opišem o naših daljnih sorodnikih. Mica Tehnova je izgubila sina Edvarda; ubili so ga domači izgubljeni. Sina Albina Grudna so ubili Nemci, prav tako sina Mici Keršič. Filip Zimorak je tudi mrtev, ubili so ga Italijani. Andrej, mož France Vozalove je umrl v internaciji na Rabu. Pepcina sinova od Sv. Antona pa sta bila proti nam. Ne vem, kaj se je zgodilo z njima. Iz naše vasi sta tudi padla Lojze Kupar in Lojz Tazgurnj. Ubili so ju domači izdajalci. Dole, sin Lojza Ušence, Krovčev Jože, Kovač Lojz so umrli v internaciji. Sin Janeza Lučarja je padel kot partizan. Prav tako so padli kot boji Benčina Ludvik in dva sina Venca Urhovca. Jakob Mežnar je bil zajet in padel kot talec.

Godila se je velika lumparija in človeka stresa mrz, ko pomisli, skozi kakšno trpljenje je šel slovenski narod. Ako bi še nekaj časa trajala vojna, bi bili uničeni vsi, kar je družine Gidove, prav tako na tisoče drugih. Nas so imeli za najslabše tipe in partizanske simpatizere. Sicer jim nismo delali krivice, toda ugajalo jim ni, ker smo vztrajno in s trdnim prepričanjem mirno pričakovali končne zmage. In res smo tako srečni, da smo jo dočakali—da so se srečno vrnili živi in zdravi bratje, svaki in nečaki. Sedaj so še bolj utrjeni in prekaljeni, da smo zelo ponosni nanje. Kako bi jih bil vesel tudi Ti, ko se je uresničila Tvoja ideja, ki si jo nam izrazil še pred leti.

Ves čas, ko so se vršile težke borbe, smo s strahom čakali, kdaj bomo izgubili tega ali onega. Vendar pa so prišli domov še bolj krepki in trdne volje. Zelo želimo, da bi prišla domov na obisk tudi vidva in se bi po tolikih težkih letih sešli vsi kot ljubi bratje in sestre skupaj z našimi nečaki in nečakinjami, katerih je devet. Moja hčerka mi je to vojno

tudi prikrajšala za deset let življenja. Najprvo so jo zaprli Italijani, potem pa so jo ponovno odpeljali Nemci, ko je bežala pred našimi izdajalci, ki so imeli svojo strahovlado v Ribnici. Bila je srečna, da je niso zabodli. Dali so jo v brivnico v Kranj, kjer je še sedaj in se misli tam ustanoviti. Pred nekaj dnevi se je pripeljala v avtomobilu s svojim zaročencem, ki me je vprašal za njeno roko. Tudi on je brivec po poklicu. Vidim, da sta zadovoljna, zato nimam nič proti. On ni slab človek—je partizan od 1941 leta.

Ako ne bi bila tako težko prizadeta, bi hčeri lahko kaj dala za doto. V nekaj letih bi lahko precej prihranila, toda vojna je slehernemu prekrizala račune, tako tudi meni. Res sem morala težko delati, ako pa človek ve, kaj ima, dela z veseljem. Hranila sem in dobro gospodinjila. Imela sem ljudsko kuhinjo in ker sem sama delala, mi je precej ostalo. Ko pa so naši podrepaniki poslali bombe na Vinice, so mi pa vse uničili, to je ves kuhinjski inventar obleko, hrano in denar. Potem so partizani iz Kočevja preskrbeli, da smo se preselili in umaknili pred bombardiranjem.

Sedaj sem doma že dve leti, največ pri Gidovih, kjer živi Olga z dvema sinčkoma. France pa nima bil doma že tri leta in se je še pred nekaj dnevi vrnil. Dokler sem bila v Kočevju, sem jim tudi materialno pomagala. Nisem štedila, kajti bile so revice, ko so bili vsi v internaciji.

Naša vas je uničena. Nekateri so prizadeti bolj, drugi manj. Zadovoljna sem, da sem med živimi, kajti bila sem že zasuta in vse okrog mene so frčali drobci. Nekaj partizan se je poleg mene zgrudil mrtev.

Domobranci, naši največji sovražniki, so pisali o meni v časopisu, češ, da sem najbolj zagrizena komunistka, ali vse sem prestala in še sem tu! Sedaj bo treba zopet iti s trebuhom za kruhom. Vendar pa me to ne plaši, samo da je človek zdrav in svoboden. Vsa ta leta pa smo bili bolni telesno in duševno.

Vem, da ste brali o grozodejstvih, ki so jih izvrševali naši izdajci, naši bratje in sestre, ki so se borili za Boga in vero. Vprašal si me, če smo že kaj dobili pomoči, ki ste jo poslali iz Kanade. Do sedaj nisem dobila ničesar. Nekateri, ki niso tako prizadeti, mislijo, da so do vsega upravičeni. Sicer pa bi človek privoščil vsakemu, ali vidim, da so nekateri preveč pohlepni.

Dragi brat, glavno je, da smo zdravi in živi, vse drugo bomo uredili, ker nam delo ne smrdi.

Naš Ivan je bil ujet in poslan v Nemčijo. Sporočil je nam, da je šel na pot v Ameriko. Kaj se je zgodilo potem z njim, nam ni znano. Ako kaj veš o njemu, nam sporoči. On je dober fant in sem ga imela rada. On ve dosti povedati.

Nadalje Ti sporočam, da je Mickin mož pri vojakih. Sedaj ga pričakujemo domov, ker bo do njegovi letniki doslužili. France, mož Pavle Ludvik, je doma. On je bil v internaciji. Sin pa je zavezen vodja centra le St. Peter na Krasu. Pavli je

pogorel kozolec, hiša pa je pretresena. Pogorelo je tudi gospodarsko orodje, obleka in denar. Prav tako meni. Ko smo znesli na vrt, so vrgli zažigalne bombe in je vse zgorelo. Plašča nimam nobenega, ne Pavla. Lojz nama je kupil krasna plašča za spomin, a je vse šlo.

Italijani so tudi posekali Pavlin gozd. V njem je bilo veliko lepih smrek, zato je toliko bolj gorelo; aeroplani pa so bili zmeraj nad nami, da so nam uničili toliko več. Lahko si predstavljaš, kako se imamo, vendar pa smo srečni, da je vse minulo. Da smo le svobodni in lahko zopet prosto dihamo.

Dušar je revež; ženo Karolino so mu ubili Italijani. Sedaj se trudi sam z otroci. Vse so mu požgali, samo skedenj je ostal. Zgorela je tudi Kuperjeva hiša. Tazgurnjemu vse razen kašča, Pintarjevo, Perinovo, Matjažev, Kočanovo, Anškovo, Jernejevo in Gregorjevo. Vencetu in Antonovim pa so pogoreli skedenji in kozolci.

Jože Lisjak Te tudi želi videti, prav tako ostali Tvoji prijatelji, ki so še živi in zdravi. Od starih gospodarjev sta na Vincah samo Praznikov in Ušenc. Stare žene so še vse žive, le Perinčkovo so lani pokopali.

Zaključujem in pozdravljam Tebe in brata Lojzeta. Prav tako vaju pozdravljajo vsi ostali sorodniki in vaščani, seveda, kar je najh. Vajina sestra Reza.

To pismo sem zato priobčil, da bo čital naš narod v Zedinjenih državah in Kanadi, kako je trpel slovenski narod pod okupacijo. Louis Prijatelj.

DAROV PRI PODRUŽNICI
48 SANSa

Cleveland, O.—V mesecu oktobru smo sprejeli sledeče prispevke pri podružnici 48 SANSa. Za pomožno akcijo so darovali po \$5: John Božič, John Prudič, Frank Lunka; Slovenski progresivni klub \$9; društvo Vipavski raj 312 \$3 (članarina), mrs. J. Vesel \$2; po \$1: Krist Lokar, Anton Skopin, Louis Čeborn, mrs. J. Jerina. Skupaj \$33.

Za politično akcijo SANSa so darovali: Slovenski progresivni klub \$8, Angela Kalin \$3, Frank Bečaj (izročil A. Jankovich) \$2.60, Frank Barbič se ni mogel udeležiti naše priredbe 7. oktobra in daroval je \$1.50. Anton Jaksetič (članarina, ki jo je izročil A. Bokal) \$2. Skupaj \$19.10. Skupni prejemki pa znašajo \$52.10.

Da ni bil mesec oktober tako uspešen kakor drugi meseci, je vzrok, ker smo imeli 7. oktobra prireditev, s katero smo bili zaposleni. Prireditev pa je prinesla lep uspeh. Namreč prostovoljna kolekta na priredbi je znašala \$125. Dalje smo skupno iztržili v dvorani \$1075.70, skupno s prostovoljnimi prispevki pa znaša \$1,200.70. Stroškov pa je bilo \$362.49, torej je čisti preostanek \$838.21. Tako smo koncem prejšnjega meseca poslali na glavni urad SANSa ponovno tisočak za pomoč našim bratom in sestram v stari domovini.

Ob tej priliki izrekam ponovno zahvalo vsem za darove in za tako lep odziv. Iz urada ZOJSA ste čitali apel za ponovno zbiranje obleke. Upamo, da se boste odzvali, preiskali doma, če imate še kaj ponošene obleke in jo darovali za naše reveže v stari domovini. Pomniti moramo vsi, da bo letošnja zima, ki je že skoraj na pragu, huda za naše preko oceana.

Obleko in druge potrebščine bodo v Clevelandu zopet zbirale naše marljive žene in dekleta

Velike jugoslovanske demonstracije v Trbiču pri Trstu po osvoboditvi. Upajmo, da bo osvobodjenje trajno.

od organizacije Progresivne Slovenke. Gotovo bodo one naznačile, kam je treba prinesiti obleko in druge stvari. Važno je, da se odločite in zberete kaj skupaj. Res, da ima skoraj vsak svoje v domovini in da mnogi pošiljajo sedaj potrebščine v stari domovino. Kljub temu pa lahko še vsakdo kaj zbere za skupen relief, kajti ne smemo pozabiti, da mnogi naši rojaki nimajo nikogar v Ameriki in so prav tako potrebni kot oni, ki imajo tu sorodnike.

Mnogi me sprašujejo glede pošiljanja zabojev. Glede tega je najbolje, da vprašate na bližnji pošti in tam boste dobili vse potrebne informacije. V kolikor mi je znano, lahko pošljete pakete v vse kraje Slovenije, ki sedaj spadajo pod Jugoslavijo. Paket ne sme zavzemati več kot 72 palcev površine in ne tehtati več kot 11 funtov. Če pošljete v primorske kraje, potem je važno, da pristavite poleg imena in ostalega naslova še "Slovensko Primorje." Za Vipavsko Goriško dodate še zona "B" itd.

V mesecu decembru apeliramo na vsa društva, katere združujejo tukajšnji podružnici, da na decemberski seji izvolijo svoje društvene zastopnike, dva ali več, in pošljite njih imena in naslove tajniku podružnice. Ker naša podružnica sestoji iz vseh tukajšnjih društev, je to potrebno. Potrebno je tudi, da izvolite take zastopnike, kateri se bodo resnično zanimali za delo podružnice, ne samo gledali od strani in se morda udeležili samo par sej. Takih zastopnikov pri podružnici ne potrebujemo! Mi želimo take zastopnike, ki bodo izvrševali svojo dolžnost in se ne zanašali, da bo vse delo izvršil tajnik in nekaj drugih odbornikov. Treba pa je dati priznanje nekaterim zastopnikom, ki v resnici vrše svoje delo in častno zastopajo svoje društvo, samo žal, da je teh tako majhno število.

Delo naše organizacije SANS še ni izvršeno, zato je potrebna močna podružnica v vsaki slovenski naseblbin, da vrši začrtano delo organizacije SANS. Sicer pa bodo vsa društva pisмено obveščena glede izvolitve zastopnikov. Na decemberskih sejah se naj društva spomnijo s kakšnim dolarjem organizacije SANS. Vedite, da je vsak dar dobrodošel. Prodajne davčne znamke (Ohio sales tax) še vedno zbiramo, zato ste prošni, da jih hranite in podarite naši podružnici, da spravimo skupaj nekaj dolarjev tudi na ta način.

Za podružnico 48 SANSa: J. F. Durn, tajnik.

RAZNOTEROSTI

Library, Pa.—Že dalj časa se nisem oglašila v našem priljubljenem listu Prosveti. Poletje smo imeli zelo kratko, slana pa nas je obiskala že v začetku septembra. Ponavadi imamo tukaj daljšo zimo kot poletje. V maju smo imeli slano in v septembru. Narava se res čudno izpreminja, prav tako ves svet.

Prosveta veliko piše o grozotah, ki so se vršile v stari domovini. Slovenski narod je resnično pretrpel veliko huđega. Zda je reveži vračajo iz internacij na svoje domove, domovi so pa požgani, razbiti in v splošnem uničeni. Tisti, ki imajo sorodnike v Ameriki, bodo od njih dobili vsaj nekoliko pomoči, večji reveži pa so tisti, ki nimajo nikogar ne tu in ne tam.

Čitala sem življenjepis Andreja Godca. Opisal je izvrstno svoje doživljanje. Tudi Mary Dodič je lepo opisala svoje potovanje in obisk pri "ta velike-mu" Tonetu in njegovi mami mrs. Tomšič. Tudi jaz bi se rada iznašla pri nju, da bi ju osebnostno spoznala. Ata in mama

Tomšič imata zalo družino, kor sem videla na sliki, ki mi jo poslala. Prav tako le dom.

Stari nasebljenec se je zopet oglašil v Prosveti, potem pa prenehal s pisanjem. Moja želja je, da bi njegov spis izdal slovensčini in ne v angleščini, kakor so nekateri svetovali. Če je Slovenec in ne vem zakaj zatiral svoj jezik. Mladina ima tako in tako dosti podobnega čtiva v angleščini. Stare nasebljence želimo še mnogo zdravja in sreče. Naj se zopet kaj kmalu oglasi v Prosveti.

Večkrat se oglašil v Prosveti kak nov dopisnik. Tako je pavilno. Naj vsakdo izrazi svoje mnenje. Sedaj se bliža zima, imeli bomo malo več časa za tanje in pisanje. Prosveta na prinaša še največ dobrega čtiva, ne bi mogla biti brez tega časopisa. Tudi Proletarce ugaia, samo škoda, da ne izjaja vsaj trikrat na teden.

Zadnje čase pa se bolj porokoma oglašajo naši zastopniki ne Zornik. Mogoče pa se dpreveč doma. Naj povem, sem pred kratkim obiskala A. Gorenčevca na Imperialu, možem imata lepo domaćino, leg pa malo farmo, na kateri dovolj pridelata za življenje. Ona dva sta zredila veliko žino, sedaj pa je doma še sinček.

Večkrat čitam kotiček za spodinje. Naj podam dva cepta.

1) Skuhaj funt kmečje lja; naredi iz dveh jajc razce, ki jih nareži en palec na roko in skuhaj. Daj v posodo žlič masti, zreži eno glavo čebule in jo oprži, da se zameni. Nato poberi čebulo masti in stresi skupaj z rezance (nuđeljne) v posodo. Praži na masti do deset minut, nekajkrat premešaj, poprži osoli. Ta jed je zelo okusna, saj bi jo s svežim ali suhim mesom.

2) Cmoki. Skuhaj prašjetra, pljuča in srce skuha. Zreži na velike kose in od nje vse luknjicaste predelke pljuče. Operi vse v gorke vode, potem zmelji z malim mlinom. Dodaj kupico kruhovih drobtin, tri jajca, osoli in popraj poskus ter napravi navadno testo, ki je za krofe. Razvaljaj na rezi male kose testa in v vsak zavij veliko žlico tega testa. Dobro skupaj stisni, da ti ne bo odprl cmok, ko ga dala na moli. Otvri kot vadne krofe. Je jako okusna, naj bo gorka ali pa sladka.

PISMO IZ REČICE
OB SAVINJI

Milwaukee, Wis.—Rojak Zmi je prinesel pismo, ki je prejel iz Rečice.

Pismo je datirano 15. avgusta 1945 in se glasi:

Dragi prijatelj Zajc! Dolga so bila štiri leta, ko sem dobil od Tebe noben glas in Ti ne od mene.

Dolgoletna vojna nam je pravila veliko huđega in preli smo veliko grozot, tako ima skoraj vsaka hiša kakšno žrtvo. Nemci so nas hoteli čisti, izkoreniniti vse, kar je slovenskega. Tisti, ki je pri njih v roke ali v zapor, je gotovo dobil kroglo v glavo ali pa vrv za vrat. Po njih hribih in dolinah je vse po grobov, največ partizanskih, tudi marsikateri Nemec je čal s smrtno.

Nemci so preselili veliko žin že leta 1941, ko se je začela vojna. Preselili so jih na vso in v koncentracijska taborišča v Nemčiji. Tisti, ki ostali živi, so mislili, da bodo nikoli več povrnili v domovino, toda naši partizani

(Dolje na 3. strani)

Po dveh tednih stavke je večina od 35.000 prista ničnih delavcev v New Yorku odglasovala, da se prej ne vrnejo na delo, dokler delodajalci ne prianejo na njih zahteve. Upornike vodita Sal Barone in William E. Warren (levo), na desni pa je videti Josepha P. Ryana, ki je predsednik Mednarodne unije pristanišnih delavcev ADF od njene ustanovitve.

Vesti iz nove, prerojene Slovenije in Jugoslavije

Vso pomoč bližnjemu!

Vidi se, da celo ljudje, ki so vsa štiri leta bili vneti pristaši OF, danes čisto ne razumejo a- li nečje razumeti položaja, v katerem se nahajamo; da smo v dobi, ko se je pravkar končala oborožena borba, da so še težki sledovi, katere je zapustil oku- pator. Požgane in uničene so na- še vasi, oropano je osirotelo ljudstvo. Uničenih je mnogo naših vinogradov in gozdov. Popolnoma zapuščen so bila polja na Štajerskem itd. Vse to so sledovi, ki nam jih je zapu- stil okupator.

Treba je razumeti, da ne mo- re biti takoj vsega dovolj, da je treba najprej skrbeti za one, ki se danes vračajo iz raznih tabo- rišč na popolnoma uničeno i- metje, da je treba skrbeti za o- troke padlih borcev narodno- osvobodilne vojske in one, kateri- so starši pomrli v interna- ciji ali bili postreljeni kot talci. V prvi vrsti je pomoč za tiste, ki so jo najbolj potrebni.

Večkrat se opazi, da krajevni odbori Rdečega križa, pa ne sa- mo odbori, temveč tudi posa- mezni člani teh odborov, ne vr- nijo svoje dolžnosti do organiza- cije, predvsem do svojega nara- da. Dogodilo se je, da so delili obleko samo članom te organi- zacije, dočim najpotrebnejšim niso nič dali. Po drugi strani pa zopet opazi, da je mnogo ljudi, predvsem naših žena in mater, ki bi rade postale člani- ce teh organizacij, pa se nihče zanje ne zanima. Češ da so si- romašne, da ne bodo nič pripo- možne. Mi pa dobro vemo, da so ravno iz siromašnih družin in iz vrst delavcev bili najbolj- ši borci in najbolj požrtvovalni delavci Osvobodilne fronte.

POZDRAV ČEŠKOSLOVAŠKE MLADINE

Ob priliki predaje 50 ton slad- korja, katerega je češkoslovaška vlada podarila maršalu Titu za jugoslovanske otroke, je Zveza češke mladine v Dobrovici pre- dala jugoslovanskemu poslaniku naslednji pozdrav za maršala Tita:

"Zveza češke mladine v Do- brovici vas prosi, da tolmačite velikemu maršalu Titu izraz vdčnosti in občudovanja, jugo- slovanski mladini pa tople po- zdrave in zahvalo za junaško borbo, ki jo je vodila proti skup- nemu sovražniku za končno o- svoboditev slovanstva. Naj pro- cvita Jugoslavija za srečo in blaginjo svojega naroda, naj ži- vi večno jugoslovansko-češkoslo- vaško prijateljstvo! Zveza če- ške mladine v Dobrovici: Jar. Černi, Lada Hrnkova, Miroslav Kudel."

Na ta pozdrav češke mladine je maršal Tito odgovoril:

"Zvezi češke mladine v Do- brovici, Češkoslovaška."

Prejel sem vaše pismo, posla- no našemu poslaniku v bratski Češkoslovaški in izročil vaše tople pozdrave predsedništvu naše mladine.

Avantgarda v borbi naših nara- odov proti zasvoženemu fa- šizmu je bila naša junaška mla- dina. Dala je največ žrtev v do- movinski vojni in njenemu poletu in žrtvovanju tako v vo- jni kakor sedaj v izgradnji do- movine se moramo zahvaliti, da je naša zemlja iz ruševin zrasta v državo miru in napredka.

Živela junaška mladina Če- škoslovaške, ki je prav tako da- la dokaze velike ljubezni za svo- jo domovino in privrženosti slo- vanskemu bratstvu.

Maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito s. r."

DOBRAVSKA MLADINA

O ljudeh iz Dobrave na Do- lenjskem pripovedujejo, da ni- so bili—baje—najboljši. Res je, da je njihova vas dala le enega partizana in da je bila v vasi samo ena družina, ki je podpi- rala partizane. Ostali ljudje so se držali nekako v sredi ali pa so bili odkriti nasprotniki Osvo- bodilne fronte in belogardisti.

Tudi o dobnavski mladini so govorili, da je ista kot starejši. Zato si mladinke od Sv. Križa med leti borbe niso upale k njim, da bi jih pritegnile v or- ganizacijo. Pri Sv. Križu so imeli sestanek. Pomagali so partizanom, a v Dobravi ne.—Sedaj pa smo se napolnile tudi k njim.—Vida je šla prva in z njo še tri tovarišice. In sklicale smo sestanek. Mladina se ga je udeležila. In ne le mladina, tu- di matere so prišle. To je bil prvi sestanek v Dobravi. Bilo je kar živahno. Izvolili so taj- nika.

Mlada Anica Stihova, ki bo odgovorna za prosveto, je mo- čna. Misli bi kdo, da se ne za- nima za svoje delo, pa je bila le plaha. Razložile smo ji stvar

Masaryka, kjer je med drugim rečeno, da je pripravljenega 500 ton sladkorja, ki ga vlada pokla- nja otrokom kot izraz globokega prijateljstva, ki je vedno vezalo naše narode.

Jugoslovanski minister se je zahvalil za darilo. "Govoril je o težki usodi jugoslovanskih otrok, ki so med vojno prenašali stra- hovito pomanjkanje. Sladkor je bil za njih nekaj neznanega. To darilo je najlepše prav zato, ker je v njegovem pripravljanju so- delovala mladina. Nadalje je poudaril važnost bratstva slo- vanskih narodov pod vodstvom Sovjetske zveze ter važnost go- spodarskega in kulturnega sode- lovanja med Jugoslavijo in Če- škoslovaško. Nadalje se je za- hvalil delavcem, mladini ter vo- jakom. Predstavnice ženske mla- dine so v pisanih narodnih no- šah izročile poslaniku cvetje in spomenico. Svečanost se je za- končala s himnami obeh brat- skih držav. Vlak je nato okra- šen z zelenjem, cvetjem, gesli, pozdravi otrokom narodov Ju- goslavije ter maršalu Titu, od- peljal iz tovarne v Jugoslavijo.

Ob priliki predaje 50 ton slad- korja, katerega je češkoslovaška vlada podarila maršalu Titu za jugoslovanske otroke, je Zveza češke mladine v Dobrovici pre- dala jugoslovanskemu poslaniku naslednji pozdrav za maršala Tita:

"Zveza češke mladine v Do- brovici vas prosi, da tolmačite velikemu maršalu Titu izraz vdčnosti in občudovanja, jugo- slovanski mladini pa tople po- zdrave in zahvalo za junaško borbo, ki jo je vodila proti skup- nemu sovražniku za končno o- svoboditev slovanstva. Naj pro- cvita Jugoslavija za srečo in blaginjo svojega naroda, naj ži- vi večno jugoslovansko-češkoslo- vaško prijateljstvo! Zveza če- ške mladine v Dobrovici: Jar. Černi, Lada Hrnkova, Miroslav Kudel."

Na ta pozdrav češke mladine je maršal Tito odgovoril:

"Zvezi češke mladine v Do- brovici, Češkoslovaška."

Prejel sem vaše pismo, posla- no našemu poslaniku v bratski Češkoslovaški in izročil vaše tople pozdrave predsedništvu naše mladine.

Avantgarda v borbi naših nara- odov proti zasvoženemu fa- šizmu je bila naša junaška mla- dina. Dala je največ žrtev v do- movinski vojni in njenemu poletu in žrtvovanju tako v vo- jni kakor sedaj v izgradnji do- movine se moramo zahvaliti, da je naša zemlja iz ruševin zrasta v državo miru in napredka.

Živela junaška mladina Če- škoslovaške, ki je prav tako da- la dokaze velike ljubezni za svo- jo domovino in privrženosti slo- vanskemu bratstvu.

Maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito s. r."

DOBRAVSKA MLADINA

O ljudeh iz Dobrave na Do- lenjskem pripovedujejo, da ni- so bili—baje—najboljši. Res je, da je njihova vas dala le enega partizana in da je bila v vasi samo ena družina, ki je podpi- rala partizane. Ostali ljudje so se držali nekako v sredi ali pa so bili odkriti nasprotniki Osvo- bodilne fronte in belogardisti.

Tudi o dobnavski mladini so govorili, da je ista kot starejši. Zato si mladinke od Sv. Križa med leti borbe niso upale k njim, da bi jih pritegnile v or- ganizacijo. Pri Sv. Križu so imeli sestanek. Pomagali so partizanom, a v Dobravi ne.—Sedaj pa smo se napolnile tudi k njim.—Vida je šla prva in z njo še tri tovarišice. In sklicale smo sestanek. Mladina se ga je udeležila. In ne le mladina, tu- di matere so prišle. To je bil prvi sestanek v Dobravi. Bilo je kar živahno. Izvolili so taj- nika.

Mlada Anica Stihova, ki bo odgovorna za prosveto, je mo- čna. Misli bi kdo, da se ne za- nima za svoje delo, pa je bila le plaha. Razložile smo ji stvar

—in odpadli so vsi predsodki o zakrknjeni vasi.

In v povorki je bilo čez nekaj dni videti dobnavsko mladino, ki je skupno s svetokrižko odha- jala na miting—in še več. Ani- ca in še ena tovarišica sta pri- šli k Sv. Križu po nasvete. Ra- de bi videli, da bi smela do- bravska mladina prisostvovati sestankom svetokrižke mladine. Da bi se od nje kaj naučila. In tudi to se je zgodilo.—V Dobra- vi postaja vsak dan lepše.

VOJSKA IN MLADINA PRI SKUPNEM ZBIRANJU

Tržič je industrijski kraj, za- to se tam ljudje v polni meri zavedajo, kako važno je zbiran- je vseh surovin, da bodo tovar- ne proizvajale več, da bo lahko zaposlenih več delavcev, da bo njihova plača večja, da se bo življenje malega človeka dvig- nilo na dostojno višino.

Ze zgodaj zjutraj prikorakaj po ulicah mladinske delovne če- te, ki so številčno bolj šibke njihovo delo pa je precej ve- liko.

To so tiste delovne čete, ki že dalj časa hodijo čistit ruševine in pomagat graditi nove domo- ve v bližnjo požgano vas Gojzd. Iste čete so tudi sedaj hitro na- šle pravilno pot za čim večji uspeh pri zbiranju surovin. Skupno z borci iz VII. divizije so se lotili dela.

Skoraj vsako jutro se katera od teh čet napoti na cesto Tr- žič-Ljubelj, po kateri se je u- mikala nemška in domobraska vojska. Težje predmete kot so n. pr. avtomobili, večji kosi že- leza pobirajo in vlačijo skupaj borci iz VII. divizije, ostalo pa pobira mladina.

Na isti način se vrši zbiranje v okolici Križev.

Samo v nekaj dneh so na ta način zbrali 40 ton železa.

Mladina iz osmih okrajev ljubljanskega okrožja je v zad- njih dneh zbrala že več kot 23 vagonov železa.

—Po "Mladini."

Zadeva izgnanega poročevalca Poulosa

Kairo.—ONA—Ker britanske oblasti niso dale nobenega po- jasnila glede vzroka, zakaj je bil poročevalec Poulos, korespon- dent agenture Overseas News, izgnan iz Palestine, je izdal ame- riški glavni stan novo dovolje- nje za potovanje v Sveto deželo.

Na zahtevo predsednika ravnateljstva zboru agenture ONA, Herberta Bayarda Swope- ja, sta ameriško zunanje in voj- no ministrstvo stvar preiskala in komandant ameriških sil v Sre- dozemlju general Giles je naj- prejš zahteval objasnila od pod- rejnih britanskih oblasti, ko pa ni prejel nobenega odgovora, je pisal dne 26. oktobra generalu Pagetu, vrhovnemu komandan- tu britanski sil v tem področju.

Ameriško zunanje ministrstvo je med tem dognalo, da obnaša- nje našega korespondenta ni da- lo nobenega povoda za izgon. Ker se vedno ni odgovora s stra- ni angleških oblasti, je glavni stan armade tukaj ponovno iz- dal dovoljenje za potovanje v Palestino in rezerviral našemu korespondentu mesto na armad- nem letalu za 8. novembra.

To je menda prvič, da je bilo korespondentu, ki je bil izgnan, dovoljeno vrniti se nazaj v do- tično deželo.

Notorični ameriški fašist Gerald K. Smith je zadnjič tudi v Min- neapolisu, Minn. naletel na slab sprejem s strani organiziranega delavstva, cerkvenjakov in mladih skupin, ki so pred dvora- nom, kjer je govoril, inscenirale masno piketiranje. Na sliki je vi- deti Roberta L. Wisharta (levo), predsednika okrajnega sveta CIO, in Georgea Philippsa, predsednika mestne centralne unije ADF.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani)

Ši najboljši sinovi, so s pomočjo našega zaščitnika Stalina in So- vjetske zveze zlomili vrat tiran- skemu Nemcu.

V vaseh Luče, Solčava, Šmar- tno, Bočna (?) so Svabi požgali vse hiše in druga gospodarska poslopja. Sedaj vlada veliko gromaštvo in zelo bo precej časa predno bodo na novo sezi- dali.

Upajmo, da ne bo nikoli več prišlo do tako strahovite vojne. Nemci so povsod vse oropali in pohištvo odpeljali, prav tako stroje in živež. Zelo smo se jih bali, zato smo mirno gledali nji- hovo ropanje in molčali.

Okupator je zelo obubožal našo Jugoslavijo, naše sinove pa pobral k vojakom. Ostalo jih je le malo živih, mnogi pa so po- habljeni. Hvala Bogu, dobil je pošteno plačilo! Da bi mu za- vezniki popolnoma odsekali rep, tako da ne bo nikoli več mislil na vojsko in rabl slovenski na- rod proti slovanstvu. V Slo- veniji je ustanovil belo gardo in jo vdrževal s pomočjo ljubljans- kega škofa Rožmana. Belogardi- sti so napadali naše partizane in tako je prišlo, da je brat klal brata.

Na Hrvaškem pa so ustaši po- bili polovico naroda, največ pa Srbov, Judov in ciganov. Na jami v bližini Mitrovice, je bila rampa blizu reke Save. Gna- li so po 400 oseb v parih proti vodli, nato pa so jih pobili z že- leznimi drogi in žrtve so se pre- vrnile v reko in utonile.

Hrvatje so zelo obubožali, kajti njihov denar kuna nima nobene vrednosti. Po osvobo- diti so morali kune zamenjati za dinarje in dobili so samo 7 dinarjev za 1000 kun. Kosilo v gostilni stane 2000 kun.

Z besedami se ne da povedati niti drobca o trpljenju in krivi- cah, ki jih je nam prizadel Ne- mec. Tudi moj sin je bil ubit. Padel je v boju na Krimu. Bil je komaj 20 let star in ga ne morem pozabiti. Rahnekov iz Nizke je brez roke, Vojdov in Cuježov iz Rečice pa sta izgu- bila po eno nogo.

Sprejmi iskrene jugoslovans- ke pozdrave od prijatelja Josi- pa Vermiška. (Ostalo, ki se ti- če posvetov in osebnih zadev, smo spustili radi pomanjkanja prostora.—Ured.) Fr. Perko.

S POTA

V začetku novembra sem lo- vil pisanorjave metulje, ki so se igrali po zeleni travi in poznih cvetlicah. Danes, 3. novembra, pa se igrajo bele snežinke v zraku.

Letos smo imeli precej časa jako krasne dneve, kar je nekaj nenavadnega za mrzlo Minneso- to. V splošnem pa se je pričela tudi narodna mizolota, ki ji je ime neednost. . . . Ta ima svoj prostor posebno v Duluthu in okolici.

Matija Pogorelec.

Opozicija proti novi grški vladi

Atene.—ONA.—Proti novo- ustanovljeni vladi predsednika Panajota Kanellopoulosa se je razvila tako ostra opozicija, da je skrajno verjetno, da se bo ob- držala na oblasti le malo časa, in še to le s težavo.

Na kakšne razloge se opira o- pozicija liberalcev, je povedal 58-letni progresivni prvak in

bivši zunanji minister Sofiano- poulos, ki je ugodil interview vašemu korespondentu.

Sofianopoulos trdi, da je nova vlada sestavljena iz ničvredne- žev ter da ravno tako nedemo- kratično smrdi kot njena pred- hodnica, vlada bivšega predse- dnika Voulgarisa.

Ta odločni liberalni prvak, ka- terega je diktator Metaksas svo- ječasno vrgel v zapor, pravi, da je regent Demaskinos sam kriv značaja te nove vlade, češ, da je hotel le, da se politična situacija ne razčisti in končno veljavno ne razjasni.

"Po štirih tednih brezplodne- ga oklevanja, v katerih je ostala dežela brez vlade, regent Da- maskinos sploh ne bi bil mogel najti bolj nesrečne solucije. Naj- prejš je poskušal strniti republi- kanski center v nekakšen blok proti levicarjem, katerih se boji kot samega vraga, a potem je se- stavil še enkrat vlado ničvred- nežev, s čimer je dokazal, da za- resno, da bi prišlo do demo- kratičnega reda.

"Grčija pa med tem propada vedno bolj in bolj. Inflacija je katastrofalna, draginja je posko- čila na trojno stopnjo, dočim so mezde in plače ostale na svo- jem starem nivoju. In v tej ne- sreči nadaljujejo stare monarhi- stične bande svojo strahovlado in groze vreči deželo v še huji- kaos.

"Kako temu odpomoči? Re- gent si zakriva oči pred dejstvom; da si more dežela opomo- ti le s pomočjo progresivnih ljudskih mas in s svojimi kom- binacijami le pleše na vrvič le- galnosti, pri tem pa izdaja naj- važnejše grške narodne interese in njeno bodočnost.

"Edini izhod za Grčijo," je poudaril Sofianopoulos, "bi bila ustanovitev zares reprezentativ- ne vlade, ki bi nam zajamčila svobodno in pošteno volitve in povratek v normalnost in zares demokratičen red."

Andrica je v Ljubljani srečal stare znance, ki se spominjajo Clevelanda

II

LJUBLJANA, Jugoslavija (Poroča Theodore Andrica v "Cleveland Pressu")—Ljubljana je sicer primeroma majhno in mirno mesto, ampak imel sem jo zmerom zelo rad in zato sem komaj čakal, da jo po šestletni odsotnosti zopet vidim.

Ker v Clevelandu živi toliko Slovencev, sem našel tukaj vedno več prijateljev kot kjerkoli drug- je v Jugoslaviji. Odkar sem bil zadnjič tam, se je Ljubljana zelo malo spremenila in v vojni je bila zelo malo prizadeta. Od bombardiranja iz zraka je bila porušena samo tobačna tovarna in razdejanih je bilo 14 drugih hiš.

Ličnost Ljubljane je očitvidna vsepovsod

V soglasju s svojo tradicijsko konservativnostjo so Ljubljani- čani celo pri običajnih napisih "Živel Tito" in "Živel Stalin" bolj rezervirani kot prebivalci po drugih krajih. Mesto je po- plavljeno s takimi napismi, ampak vsi lično naslikani ali na- tiskani ter nalepljeni po zidovih in hodnikih.

Po telefonu sem poklical na dom slikarja Božidarja Jakca, ampak povedano mi je bilo, da je na obisku v Zagrebu. Jakca pozna na tisoče clevelandskih Slovencev, ker se je pred vojno dalj časa nahajal tamkaj na obisku. V Sloveniji se je aktivno udeležil partizanske osvobo- ditelne borbe in je sedaj kandidat za poslanca v narodno skupšči- no v Belgradu.

Srečanje z zdravnico, ki je obiskala Cleveland

Potem sem poiskal dr. Ame- lijo Šimec, katero je pred vojno poslala v Ameriko Rockefeller- jeva ustanova, da proučuje zdravstvene metode, ki bi se dale uspešno uvesti v Jugosla- viji. Dr. Šimec je sedaj načel- nica upravnega oddelka zdrav- stvenega ministra za Slovenijo. Prosila me je, da pošljem po- zdrave družinam Burja, Plev- nik, Kern in Mally v Clevel- landu.

Med slovenskimi državniki, ki so bili na obisku v Zed. drž- avah tekom vojne, da sezna- nijo ameriško javnost s proble- mi Jugoslavije, je bil Franc Snaj, ki je sedaj minister trans- porta v Sloveniji. Ko je bil v Clevelandu, sem ga večkrat in- tervjuval. Sprejel me je pri- srčno v svoji pisarni. Naglašal je, kako težavni so problemi transporta, s katerimi se mora boriti Jugoslavija.

Govorila sva o mnogih stva- reh, o politiki in demokraciji, ampak ker je bil najin razgo- vor povsem osebnega značaja, ga tukaj ne morem ponavljati. G. Polić je napravil name vtis kot iskren in dobro misleč mož, akoravno se nista mogla zedi- niti o tem, kaj da je prav za prav demokracija.

—Po Enakopravnosti.

Molotov je odgovoril Trumanu

Napisal Donald Bell

Trajalo bo nekaj časa predno bomo prebavili govor komisarja Molotova o zunanji politiki. Prvo, kar je presenetljivo, je to, da je govoril Molotov in ne Stalin. Toda iz govora samega izhaja, da Stalin nikakor nima namena umakniti se v ozadje, in da je slej kot prej duševni vodja Rusije in odločilna osebnost v njeni zu- nanji politiki.

Druga značilna poteza je ta, da se je začela proslava ruske revolucije z govorom o zunanji politiki. Iz tega sledi, da so za- dveje zunanje politike danes v Sovjetski Rusiji na prvem me- stu.

Redko se pripeti, da dobi ru- ski narod tako podrobne podat- ke o sovjetski zunanji politiki. To je zato, ker je bil govor na- menjen v prvi vrsti zunanjemu svetu—najbolj pač Washingtonu. Molotov je odgovarjal predse- dniku Trumanu na njegov govor o priliki obletnice mornarice.

Predsednik Truman je bil pr- vi, ki je poskušal obnoviti odo- šaje, pretrgane na londonaki konferenci, ko je poslal svojega ambasadorja k Stalinu. Truma- nov govor je bil tudi v celoti pri- ložen v ruskem časopisu. Ruski prvak bi bili mogli odgovoriti preko svojih diplomatov, a so raje stopili v javnost.

Molotov se ni lotil razprave o načelih, katera je objavil pred- sednik Truman. Bil je mnogo bolj stvaren in se podal bolj v podrobnosti—govoril je o ato- mski bombi in o denacifikaciji Ev- rope, o nemških reparacijah in pokrajinskih blokkih držav, o obo- roževanju in o razdelitvi velepo- sestev v Evropi, o tem, kako Ru- si razumejo pojmovanje demo- kratcije. Dotaknil se je predme- tov kot svobode časaopisa, anti- semitizma, kontrolne komisije za Japonsko, razmerja vlikih treh in bodočnosti organizacije zedi- njenih narodov.

Največ odobravanja je doživel ruski državnik, ko je dejal, da bo prišel čas, "ko bo Rusija ime- la atomsko energije in še mno- go drugega." Toda Molotov te- ga ni rekel v enem delu govora, v katerem je razpravljal o obo- roževanju in poudarjal, da nobe- na tehnična tajnost v današnjem času ne more več ostati prikrita, ali posest ene same države ali skupine držav. To zatrdilo je prišlo šele pozneje v njegovem govoru—tam, kjer je razpravljal o tehničnem napredku in razis- kovanju v svrhu miru. Zelo paz-ljivo se je torej izognil vtisu, ki bi mogel sicer nastati, da name- rava Rusija proizvajati in vpo- rabljati atomsko bombo. Nikjer ni zahteval, da naj Zedinjene dr- žave dele z Rusi svoje skrivno- sti glede atomske energije. De- jal je le, da si jih bo Rusija sa- ma tudi preskrbela.

V bistvu je torej Molotov re- kel predsedniku Trumanu na- slednje: Vaša politika ni reali- stična. Mesto da govorite o atomski energiji, dajte, da se po- nemimo nekoliko o vprašanju razoroževanja. Ko je govoril o balkanskih problemih, je izpu- stil najmočnejši argument, ki mu je bil na razpolago, namreč popolnoma svobodne volitve, ki so se vršile na Madžarskem. De- jal je, da je razdelitev velepo- sestev star problem v Evropi in da Sovjetska unija ni odgovor- na za levčarsko smer v teh de- želah. Poudaril je, da obljuba krimske deklaracije, da bodo iz- brišani tudi zadnji sledovi naci- zma in fašizma, ni izpolnjena. "V nekaterih deželah še vedno ve- lja načelo, da naj svoboda go- vora in časopisa pomeni, da pro- danim lakajem fašizma ni treba nobene kamuflaže za njihovo propagando," je dejal.

Molotov je tudi naglašal, da program za reparacije, glede ka- terega so se bili sporazumeli ve- liki trije v Potsdamu, še vedno ni v izvedbi, navzlic velikanskim potrebam Rusije, ki mora nado- mestiti, kar so Nemci odnesli iz de- žele. To je bil tudi Molotovov odgovor Trumanu na izjave gle- de vrednosti mednarodnih spo- razumov.

Ko je Molotov govoril o zadevi zahodnega bloka, katerega sma- tra za odkrito grožnjo proti So- vjetski uniji, so bile njegove be- sede naslovljene Britaniji in Franciji, ne pa Ameriki. Ne da bi omenil besede "vzhodni blok," Molotov zanika, da bi bila Ru- sija zgradila svoj lastni blok na vzhodu. On zahteva, da prevza- meji veliki trije odgovornost za svetovni mir, ter da se pri tem poslužujejo kot orodja organiza- cije zedinjenih narodov. Tu sva- ri sovjetski prvak pred tem, da bi postala organizacija zedinje- nih narodov orodje ene ali dveh sil, kar je očitvidno spomin na londonsko konferenco, kjer je imel vedno 4 glasove proti sebi in Sovjetski uniji.—ONA.

Palestina in cenzura

Kairo.—ONA.—Dne 31. okt. so bili v Palestini resni izgredi, to- da le malo nejasnih vesti je prodrlo skozi očitvidno tesno cenzuro, ki je zastrla to Angle- žem mandatirano pokrajino. Navidezno niti uradni krog ni- so prešli natančnih podatkov glede dogodkov, ki so se odigra- li ta teden v Palestini.

Poročila, ki so prispela v Kai- ro, govorijo nekaj o spopadih, ki so morda v zvezi z nezakonitim priseljevanjem v Palestino, kaj- ti vesti trde, da so bili napadeni policijski čolni. Tudi o sabota- ži je precej poročil — baje je bilo nekaj mostov porušenih.

Nemogoče je dobiti potrdilo o vsem tem, toda uvedba stroge cenzure je dokaz, da so nastale velike in resne težave.

DOPISNIKOM IN ČLANOM JEDNOTE

Kadar pišete Prosveti ali v glavni urad SNPJ, ne pozabite v naslovu napraviti poštne šte- vilke 23 za besedo "Chicago". Na kovrtci vseh listov pišite: Chi- cago 23. III. To bo olajšalo delo na čikaški pošti, nam pa po- spelišo dostavljanje pošte.

DAR ČEŠKEGA NARODA JUGOSLOVANSKI DECI

Češkoslovaška vlada je izročila 5500 ton sladkorja za jugoslo- vanske otroke. Plemeniti dar je bil svečano izročen v prisotnosti jugoslovanskega poslanika dr. Černeja. Sladkor je bil še hste- dne poslan v Jugoslavijo. Iz- ročitvi je prisostvoval naš po- slanik, potem množica prebiva- lcev, delavci, mladina in častna četa.

Pri slovesnosti ob priliki izro- čitve sladkorja je med drugimi govoril predstavnik ministrstva za zunanje zadeve, ki je dejal, da pošilja češkoslovaški narod naj- boljše, kar ima, to je delo svojih rok. Naslednji govornik je dejal, da so Čehi in Slovaki ves čas z globokim občudovanjem spre- mljali junaško borbo jugoslovans- kih narodov, posebno mladine proti fašističnemu okupatorju.— Po svojem govoru je izročil ju- goslovanskemu poslaniku darilo češkoslovaške vlade, dokaz pri- jateljstva do Jugoslavije. Izročil mu je tudi pismo ministra Jana

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman

Spisal
dr. Ivan Tavčar

(Nadaljevanje)

"To sveto zadevo zagovarja po meni tudi sveti oče sam!"

"Vam je pisal, eminenca?"

"Lastnoročno pismo!"

"Dobro! Torej je res treba nekaj storiti!" Zopet je nekaj časa premišljal, a končno se je njega veličanstvo vendarle hotelo izmuzniti iz zanke, ki mu jo je nastavljal kardinal katoliške cerkve.

"Kaj bi rekli, eminenca, če bi govoril z Metternichom, da bi obbeju Inglesieju dali znamenit avstrijski red? Pred svetom bi ga to jako povzdignilo."

Njega eminenca se je tolsti obraz zavlekel v nezadovoljne gube.

"Vaše veličanstvo!" je odgovoril odločno. "Sveti mož ni od tega sveta in njegova duša ne hrepeni po posvetni časti!"

Zaspani pogled cesarjev se je odtrgal od sten, počasi priromal do kardinala ter obvisel na svetlih njegovih licih.

"Torej denar! Ne bom pozabil! Govoril bom z Metternichom. Zanašajte se na mojo cesarsko obljubo, eminenca!"

Eminenca se je gostobesedno zahvaljeval ter omenil, da je od prvega katoliškega vladarja v Evropi zanesljivo pričakoval bogate podpore zatirani cerkvi v Luiziani! Le mimogrede je kočno še dostavil:

"Dovolite, veličanstvo, ponižno vprašanje?" Zopet je cesarjev zaspani pogled obličal na steni: "Vprašajte!"

Nekako v zadregi je bil kardinal: "Kakega mnenja blagovoli biti vaše veličanstvo? Bi me li hotelo sprejeti v tej zadevi tudi rusko veličanstvo? Tudi v Rusiji je obilo katolikov! Trditi se torej ne more, da bi rusko veličanstvo ne bilo v nikakoli zvezi z zapuščenjo cerkvi v Luiziani. Izprosti sem si hotel vašega veličanstva cesarsko mnenje!"

Zaspani pogled je bil takoj pri kardinalu in nekaj hudomušnega se je utrlilo v njem.

"Dobra nakana, eminenca! Tudi rusko veličanstvo naj kaj da!" Sam pri sebi pa je zagodrnjal: "Saj ima več nego jaz!"

S tem je bil kardinal odpuščen.

Povedali smo že, da je grofa Thurna obitelj stanovala v ravno isti hiši, kjer je imel svoje stanovanje kardinal Spina. Ravno tisto jutro, ko je v spodnjem stanovanju mašnik-svetnik Giacomo Princi po čudni božji zaključbi po dolgem presledku zopet moral ponoviti zakonski dotik s svojo ženo, so sprejemali v drugem nadstropju obiske pri grofu Thurnu. A posebne živahnosti ni bilo, ker je hišnega gospodarja tlačila putika, da je moral tudi podnevi ležati v postelji. Sprejemala je grofica s kontesama, a tisti, ki so bili prišli, so gledali, da so se prej koprejši poslovi. Na koncu je ostal samo grof Oton Barbo, ki se je bil v Thurnovi hiši prav kmalu udomačil. In skoraj je vse kazalo, da se uresniči želje grofa in grofice, radi katerih sta se bila odločila za drago preselitev v Ljubljano.

V malem salonu, prav v kotu, sta sedela grof Oton in kontesa Eva Luiza. Mati grofica se je

bila takoj diskretno odstranila, opazivši, da sta mlada dva skupaj sedla. Sestra pa je bila že prej odšla k očetu, katerega je tisti dan putika tlačila, da je moral ležati v postelji. Grofa Otona je še sedaj morilo, kar je bil čul pri cesarskem obedu! Ranilo ga je bilo globoko v srce, tem bolj, ker si ni več prikrival, da je le radi Eve Luize prepogosto zahajal v Thurnovo hišo.

Premišljal je, kako bi namignil deklici, da je njeno pretirano češčenje kneza Metternicha že vzbudilo občno pozornost, kako bi ji namignil, da so se tudi hudobni jeziki polastili tega češčenja in da je skoraj zašlo v nevarnost njeno dobro ime. Kako vse to povedati, da bi Eve Luize ne užalil in ne razburil nedolžne njene duše? Ko je tako premišljal, mu je dvignil globok vzdih mladeniške prsi. Eva Luiza, kateri grofovo molčanje itak ni ugajalo, je izpregovorila srepo:

"Vi vzdihujete, grof Oton? In v moji družbi? Kak kavalir pa ste, dragi moj dolenski grof?"

"Oprostite, kontesa!" je odgovoril zamolklo. "Na nekaj sem mislil!"

Že je opazila nevarnost. Ni ji namreč bilo prikrilo, kako čustva so se polagoma rodila v srcu dolenskemu grofici. Vsaka ženska ima prirojeno lastnost, da prav kmalu izvoha, če se ji kje postavljajo ljubezni oltarji. Dasi zelo mlada, ni bila Eva Luiza brez te lastnosti. Nasprotno, bila je pri nji ta lastnost že zelo razvita. Prav dobro je vedela, čemu zahaja grof Oton v hišo; vedela je tudi, da bi ga nikdar, nikdar ljubiti ne mogla. Eva Luiza je bila samo radi enega moža na svetu, katerega sicer tudi ni smela ljubiti, kateremu pa je bilo vzlic temu posvečeno celo njeno srce!

Ker je bila ženska, ji je vendar dobro delo, da je zagazil grof Oton v njeno mrežico: niti koraka ni storila, da bi mladi rakovniški graščak prišel do spoznanja, da se peha z brezuspešno tlako. Ni ji bilo neznano, da iščejo zaljubljeni mladeniči vsake prilike, da si olehčajo trpeče svoje srce. Da grofu Otonu take prilike ne bo nudila, je bila za trdno sklenila. Ko je govoril, da je nekaj mislil, jo je takoj prešinilo, da ji hoče govoriti morda o ljubezni. Zasmejala se je glasno ter viknila veselo:

"Čemu vzdihujete, grof Oton, ko je sedaj tako krasno v Ljubljani!"

Prej, nego ji je mogel odgovoriti, je posegla na drugo polje ter vprašala:

"Niste bili v laški operi predčerašnjim?"

"Bil sem! Sedel sem pod ložo, v kateri ste bili vi, kontesa!"

Otožno jo je pogledal.

"Pod našo ložo ste sedeli!" je vzkliknila. "Ali gledališče je bilo prenapolnjeno!"

Zaječal je: "Menil sem, da ste me opazili!"

Ko ni pritrdila, je še dostavil: "Med drugim aktom vam je zdrknila rdeča roža izpod rok in je padla v parter. S trudom sem jo rešil iz gneče. Se danes jo imam, kontesa Eva Luiza!"

Tu je pretvila zopet nevarnost. Pripravljala se je naskok in Eva Luiza ga je morala takoj zavrniti.

(Dalje prihodnjič.)

Črtice in povesti

Spisal F. S. Finšgar

(Nadaljevanje)

Dijak sem ga videl prvič. Teda je kipeval v njem moška moč. Njegove sive, vesele oči so radostne napovedovale naprej, da vsak hip izpregovore ustnice dvotip—in za njim je zadonel smeh, ki je doma samo v srcu, kjer ni zvijače. Nata-nael!

Včeraj je stopil k moji postelji. Nisem ga spoznal. "Siromak!" mi je rekel in v pogledu je bilo veliko sočutje. Moje oči so se mu zahvalile—pa so se ustrašile njegovega pogleda. Zakaj v njem sem videl strah in strto moško moč.

Ecce homo...

Drajsi koraki so merili sobo od kota do kota. Zadnja pot! Kakor poteka joča ura so bili ti koraki. Zadnji nihajaji, slovo od življenja. Sam nisi tega slutil. Pa so te razodele tvoje oči, ki niso nikoli lagale—in so zato govorile resnico tudi poslednjo uro.

Top od bolečin sem poslušal to težko pot moža v grob. Kakor bi mi na srce stopala njegova trudna noga.

Na hodniku je zapel zvonček. Še nikoli nisem čul tako rezkega glasu. To je bil krik na pomoč, to je bil jek bolečin.

Plahe stopinje so bežale mimo moje sobe. Bolestni vzdih

hlajji, ječanje je privrelo na hodnik, ko so se odprla vrata. In zopet molki, in zopet drajsi koraki. Zaziban in zakaupan sredi tujih bolečin v lastno bolečino sem idel z mračni sanji. Oči, uprte v steno, je niso videle. Tudi podoba Ecce homo se je umeknila v brezdaljno stranost.

Moja moč se je rušila, kakor zbegana zmes so se drobile misli.

Sanja, blodnja z odprtimi očmi, je kipevala iz moje bolečine — — —

Pod oknom je nekdo zavriskal. Nato so se oglasili hripavi glasovi, ki so me zdramil. Blodnja je izginila. Nasmešnil sem se sanji in glasovom na ulici sem govoril šepetaje: "Ah, kako mi mladeniči blodimo—in trajmo mlade noči..."

Kako mi mladeniči blodimo! Zopet je lučka pogledala izza stekla, a stene se je ozrl name Zvečar. V njegovem pogledu ni bilo srda. Moje ustnice so molile psalm:

Zmot moje mladosti pozabi, Gospod... In kakor slast se mi je zazdelo bolečina v molitvi in grenkost je bila sladka...

Cetiri majnik
Sestra Bazilisa je dvignila za-

vese. Solnce se je usulo v sobo, na vrtu so prepevali ptici. S solncem je izginila groza noči. Srce je upalo in čakalo. Ko so se oglasili pred vrati odločni, moški koraki, sem ves drhtel. Poznal sem te korake. Še nikogar nisem slišal in nisem videl, da bi tako stopal.

Kakor bi noga vselej presodila tla, če jim sme zaupati. To so bili koraki moža, ob katerem so vsele nade tisočeri, moža, ki živi v večnem boju s smrtjo.

Ko me je prijel za roko in štel utripe žile, so moje oči vsele na njegovem obličju. In to obličje se je jasnilo in v njegovih očeh je bila pisana zmaga.

Rahlo pa veselo se mi je nasmešnil, ko je stopil konec postelje.

Iz smeha sem bral:

"Otet!"

Niso še izginile bolečine, pa se je rodila močna volja, z njo vera in upanje—in srce je zapelo vnovič:

"Pozdravljeno, življenje —"

BISER

Skrb mi je tičala v srcu, ko sem šel pred trindvajsetimi leti po Poljanski cesti proti Marijanišču. Šel sem pred sodni stol urednika, pokojnega Franceta Lampeta, ki je prebral prvo mojo študentsko novelico. Strahu in upa poln sem mu pogledal v majhne oči.

"Je—pa ni, je—pa ni," je bobnal s prsti po mizi in se mi dobrohotno smejal z globokim basom.

"Kaj pa ni?" sem vprašal boječe.

VICKY SAYS...

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Ha-ha-ha, kaj ni? Ne vem, sam ne vem!"

In spet je bobnal po mizi. Nato se je ozrl na uro in hitro rekel:

"Veste kaj, ljubi moj, pojdit na vrt. Samo nekaj minut je še do obeda. Na obed Vas vabim, tamkaj se zmeniva."

Hodil sem gor in dol po vrtu. Kadarkoli sem prišel do ulnjaka, sem prebral napis nad njim: "Muha, daj kruha," nato sem se okrenil in ob taktu noge še parkrat ponovil: Muha, daj kruha. Potem se je prečila ta deklamacija v hitrejši ritem in sem slišal bobnanje nervoznih suhih prstov po mizi, smeh v basu in: "Je—pa ni, je—pa ni, je—pa ni." —"Zakaj ni?" —"Ne vem, sam ne vem—ha-ha-ha."

Pa sem se razjezil in sem sklenil uiti. "Če ni, mi povej, slavni urednik! Če ne veš, zakaj praviš, da ni?"

Tik pred ulnjakom sem se naglo obrnil in raztegnil korak, da ubežim.

Toda pri vratih me je srečal urednik, me pogledal z veselimi očmi, me prijel za roko in odvedel v obednico.

"Kaj bi popravil?" sem vprašal.

Spet se je veselo zasmel. "Ne vem in sploh ne vem, če se to da popraviti."

Začela sva jesti. Kosilo je bilo skromno, toda zame pojedina. Urednik mi je stregel in ponujal, da me je bilo sram in sem bil ves rdeč.

Po kosilu sva posedela trenutek. Uredniku se je lice zresnilo, nallil mi je čašo vina, tudi sebi kanil nekaj kapljic v kozarec, trčil in rekel.

(Dalje prihodnjič.)

Razni mali oglasi

Potrebuje spodnje perilo za malčka?

Hranite obrabljeno malčobol Ta se rabi pri izdelovanju perila, blaga, električnih likalnikov in mnogo drugih stvari... je za milo.

ODDAJTE VAŠO RABLJENO MAST!

MEN

Jobs with a future in your neighborhood. No cut back problems. We need

CHECKERS AND STACKERS

Good starting salary

Excellent working conditions

Advance

Transportation Co.

4100 S. Union Ave.

YAR 3200

MEN!!

LOOK AHEAD

GENERAL

FACTORY HELP

MACHINE SHOP

Plenty Overtime

Good Salary

Frank B. Lomax Co.

3514 N. Halsted

Razni mali oglasi

JANITORS—WHITE

\$40 per week, plus overtime. Light mopping and sweeping in clean loop building. Nights. Steady. Phone, or apply 11-12 Daily State 8730—Room 708—6 North Michigan.

WAITRESS

Experienced. Hours: 9 AM to 5 PM. Highest pay. Meals and uniforms furnished. Apply immediately

DIANA LUNCH

548 W. Polk St. Webster 0344

HOUSEKEEPERS

FOR MOTHERLESS HOMES under supervision of social agency For information call

OAKLAND 6135

COUPLE

OR COOK and 2nd MAID Take full charge of 8 rooms. South side home. Living quarters in the house. Top wages.

OAKLAND 1566

COOK—WHITE

Age 25-50 Adult family No laundry, no windows. Other help Stay. \$35 week.

BITTERSWEET 5234

MAID

for general housework Stay. Assist with child 2½. No laundry, light cooking, light house duties. Top wages.

HYDE PARK 2312

WOMAN

for general housework. Light duties and light cooking. Assist with a child. Dependable, experienced person. Hotel apartment. Excellent working conditions a good home.

BITTERSWEET 2100—Apt. 34

MECHANICS

ON PUNCH PRESS MAINTENANCE Apply

TRICO STAMPING INC.

2505 West Cermak Road

WOMAN

TO ASSIST IN KITCHEN DANISH-AMERICAN HOSPITAL 1621 No. Kostner

OPERATORS

Experienced on house coats and bathrobes Steady work - Good pay.

MORE MFG. CO.

3rd floor—224 So. Market St.

DIE MAKERS

Experienced on Compound and Progressive Dies. Excellent equipment, good opportunity.

METAL SPECIALTIES

3200 Carroll Ave. (300 North)

Ask for Mr. Mortensen

NURSES

REGISTERED & GRADUATES

8 Hour Shift

Danish-American Hospital

1621 N. KOSTNER

EGG BREAKERS!

Potrebuje izkušene delavce za ubijanje jajc. Plačamo čas in 1/2 za nad 40 urno delo.

Stalno delo - Dobra plača

Pioneer Produce

139 SO. WATER MARKET

ALI POTREBUJETE

\$1000 - - \$2000 - - \$3000

DA PREPREDITE PRODAJO VAŠEGA IMETJA

Pišite ali pa telefonirajte

D. L. KRUEGER

111 West Washington Street

Central 5225

Razni mali oglasi

WOMEN

Assembling work - Good wages

Ideal working conditions

Apply

TURNBUCKLES, INC.

650 W. Lake

FOR SALE. Arlington Heights Income Property. 2 family house, good condition, corner lot in best residential section. 1st—6 rooms, bath. 2nd—5 rooms, bath. 3 car garage, 2 living rooms above. Oil hot water heat. Priced for quick sale. Owner will show Sunday, November 14—400 East Euclid Street. After Sunday Phone OWen 2-1234. Haight/7103-J

CLERK—TYPIST

Highschool education. Experience not necessary. Steady position with postwar future. Good pay. OLD REPUBLIC CREDIT LIFE INSURANCE CO., 309 West Jackson Blvd. WABASH 7345

PICK UP MAN

Needed at once

Apply Tues. A. M.

ALCO DERECE CO.

834 So. Paulina

GENERAL HOUSEWORK

(White)

Plain cooking - Other help - Own room - Adult family - Salary \$27

ROCKWELL 1030

MEN & WOMEN

Men for Punch Press & Polishers. Girls & Women for General Factory and Assembly Work. Good pay.

MASTER METAL CRAFTERS

16 So. Jefferson

MAN FOR GENERAL WORK

IN FURNITURE STORE

Must be able to drive

Good job - Good pay - Apply

HOWANEC FURNITURE CO.

1701 West 18 St.

WOMEN

to package medicines and drugs; good starting wage, automatic increases; free bus service to plant from Chicago to Evanston.

WYETH, Inc., 8100 McCormick Blvd.

Independence 2400

MARSHALL FIELD & CO.

Wants women for kitchen assistant, counter service, dishwashers, bus women.

Employment office 3rd floor

STATE-WASHINGTON

CHRISTMAS JOBS AS

Dishwashers, porters, runners, stock-room clerks. Full or part time. Employment office 3rd floor.

MARSHALL FIELD & CO.

State-Washington

STENOGRAPHERS

TYPISTS

ADDING MACHINE OPERATORS

(with or without experience)

Steady employment